

Zelený recept na řešení nedostatku učitelek a učitelů

Podle průzkumu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy bude v českých školách chybět v nadcházejícím školním roce přinejmenším **6 000 pedagožek a pedagogů**. Čerstvé absolventky a absolventi pedagogických oborů navíc často nemají zájem učit a průměrný věk vyučujících se zvyšuje – nyní přesahuje 47 let a třetina vyučujících se blíží důchodovému věku. Příští rok už má podle ministerstva chybět dokonce 11 000 učitelek a učitelů.¹

Ministerstvo školství chce s nedostatkem vyučujících bojovat například tím, že umožní učit také absolventům nepedagogických oborů. To pokládáme za správný krok, avšak jedná se v této podobě spíše o **hašení požáru**, které se navíc podle návrhu novely týká pouze vyučujících na druhém stupni základních škol a středních školách, zatímco s největším nedostatkem se podle průzkumu ministerstva potýkají mateřské školy a první stupně škol základních. Dalším krokem, kterým chce ministerstvo nové učitelky a učitele přilákat, je **zvyšování platů**. To pokládáme za jednoznačně **klíčové, avšak nikoliv samospásné** – aby se učitelské povolání stalo skutečně atraktivním, **je zapotřebí zavádění dalších benefitů** a výhod, díky kterým bude moci konkurovat soukromé sféře, do které naše učitelky a učitelé často odcházejí.

Co navrhuje Zelení?

- Aby se zájem o pedagogické vzdělání a učitelské povolání zvýšil, musí se změnit víc než jen platy. Výše platu je důležitá a je rozhodně nutné, aby se platy ve školství dostaly na úroveň odpovídající náročnosti a odpovědnosti tohoto povolání, zároveň však **nelze očekávat, že zvýšení platů samo o sobě nezájem o učitelské povolání vyřeší**. Mladí lidé – tzv. generace Y a Z – podle řady průzkumů požadují především smysluplnou práci, kvalitu pracovního prostředí, možnosti kariérního i osobního růstu a vyváženost osobního a profesního života. Výdaje na vzdělávání v ČR stále zaostávají za průměrem v zemích OECD. Klíčové je proto **investovat do vzdělávání jako celku**, tak aby školy mohly zkvalitňovat své pracovní prostředí, zavádět moderní technologie, najímat dostatek sil, snižovat poměr žáků na učitele a poskytovat benefity svým zaměstnankyním a zaměstnancům.
- Učitelé chtějí učit a ředitelé řídit, ne papírovat – neustále se hromadící administrativa školy dusí a bere učitelkám a učitelům čas, který by mohli věnovat dětem. Je proto nezbytné **administrativní zátěž snižovat**, a to jak **sjednocováním požadovaných výkazů a dalších dokumentů a snižováním jejich počtu**, tak zvýšením možností **financování administrativních pracovníků**.
- Další možností, jak přilákat vyučující, jsou **náborové příspěvky**. Jejich výše by se však měla odvíjet mj. od lokality, ve které se škola nachází – s největším nedostatkem se

¹ Viz http://www.msmt.cz/file/50371_1_1/.

potýkají především malé školy v odlehlejších oblastech, a právě tam by měly být náborové příspěvky nejvyšší.

- Současné množství praxe při studiu učitelství pokládáme za nedostatečné. Začínající učitelky a učitelé jsou kvůli tomu nuceni nedostatečnou praxí dohánět a učit se až „za pochodu“. Je proto podle nás nezbytné **zvýšit objem praxe při studiu**.
- Ruku v ruce s plánovaným umožněním výuky absolventkám a absolventům jiných než pedagogických oborů by měla jít také patřičná změna ve vysokém školství – specializované fakulty by měly zajišťovat pedagogickou, psychologickou a didaktickou přípravu a trénink v podobě např. **ročního kurzu**, který bude otevřený **všem studentkám a studentům, resp. absolventkám a absolventům vysokých škol**.
- Významným a vítaným benefitem by bylo zavedení možnosti čerpání tzv. **sick days** (zdravotního volna). Jsme také pro diskusi o zavedení klouzavé dovolené.
- Podporujeme rovněž zavedení nárokového **tvůrčího volna**, tzv. sabatiklu, i pro učitelky a učitele základních a středních škol.
- Učitelky a učitelé i ředitelky a ředitelé musí mít naši důvěru, a tedy i **větší míru volnosti** v tom, jak chtějí výuku a „svou“ školu vést.